

Nieuwsbrief 2021-8 Vaccineren bij varkens

*De varkenshouderij zet steeds meer in op preventie van dierziekten, vaccineren is daar een belangrijk onderdeel van. Vaccins zijn ook een belangrijk onderdeel van de dierenartskosten op een bedrijf. Het is daarom extra belangrijk dat het vaccineren netjes uitgevoerd wordt. In deze nieuwsbrief leest u de basisprincipes van het vaccineren en geven wij u enkele tips. Verderop in deze nieuwsbrief leest u meer over de **vaccinatiecursus** die wij **2 november organiseren**.*

Wetgeving

Alle vaccins en antibiotica zijn Uitsluitend Door de Dierenarts toe te passen (UDD). Echter wordt er onder voorwaarden voor varkenshouders een uitzondering gemaakt. Zij mogen vaccins toedienen indien: 1. het gaat om geregistreerde producten, 2. zij een basiscursus adequaat vaccineren hebben gevolgd en 3. onder verantwoordelijkheid van de (vaste) dierenarts vaccineren. Over de **basiscursus adequaat vaccineren** leest u verder in deze nieuwsbrief meer. Varkenshouders mogen diergeneesmiddelen op voorraad hebben: alleen op voorschrift van de begeleidende dierenarts, het bedrijfsbehandelplan (BBP) en bedrijfsgezondheidsplan (BGP) aanwezig zijn, logboeken bijgehouden worden en zij zich houden aan de voorschriften met betrekking tot toediening, veiligheid en bewaarcondities.

Basisprincipe vaccinatie

Vaccinatie is het nabootsen van een infectie zonder dat het dier klinische verschijnselen krijgt. Ook zorgt het voor een opbouw van een geheugen, zodat het immuunsysteem sneller op een infectie reageert dan zonder vaccinatie. Of een infectie kans maakt hangt af van de hoeveelheid ziekmakende kiemen en de afweer van het dier. Met vaccineren zorg je ervoor dat de afweer sterker wordt en beter opgewassen is tegen ziekmakende kiemen.

Doel van vaccineren kan zijn:

- Ziekte(verschijnselen) voorkomen
- Verbeteren technische resultaten
- Besmetting voorkomen
- Uitscheiding kiemen verminderen

In de praktijk zien we echter dat het vaccineren onbedoeld nog wel eens mis gaat, wat kan er allemaal fout gaan:

- **Onjuiste toediening** (niet op lichaamstemperatuur / dosering / injectieplaats / injectieroute / moment van toediening / aantal keer toedienen / tijd tussen twee vaccinaties / gebruik kromme botte vuile naalden / onjuiste naaldlengte / mengen van vaccins in één spuit / vaccineren van de verkeerde dieren / kwaliteit vaccin)
- Varken vertoont **allergische reactie**
- Dier zit in zijn **incubatietijd** – alleen gezonde dieren mogen gevaccineerd worden
- **Maternale immuniteit** is nog aanwezig
- U vaccineert uzelf of een collega
  - Neem altijd de bijsluiters mee naar de huisarts. Bijsluiters zijn ook te vinden op: <https://www.diergeneesmiddeleninformatiebank.nl/>

Intramusculair injecteren

De meeste vaccins moeten in de spier (intramusculair; IM) gevaccineerd worden. Bij het varken is de nekspier de meest gebruikte plaats. Het is belangrijk dat je goed in “de driehoek” injecteert (zie afbeelding 2), zodat de spier juist geraakt wordt. Injecteer ook zeker niet te laag, i.v.m. het verloop van de ruggenwervels (afbeelding 3). Ook is het belangrijk dat de naald loodrecht op de huid ingebracht wordt, zodat het vaccin voldoende diep aangebracht wordt (in de spier en niet in de huid of het spek). Daarnaast moet de naaldlengte passend zijn voor de grootte van het dier (zie tabel).

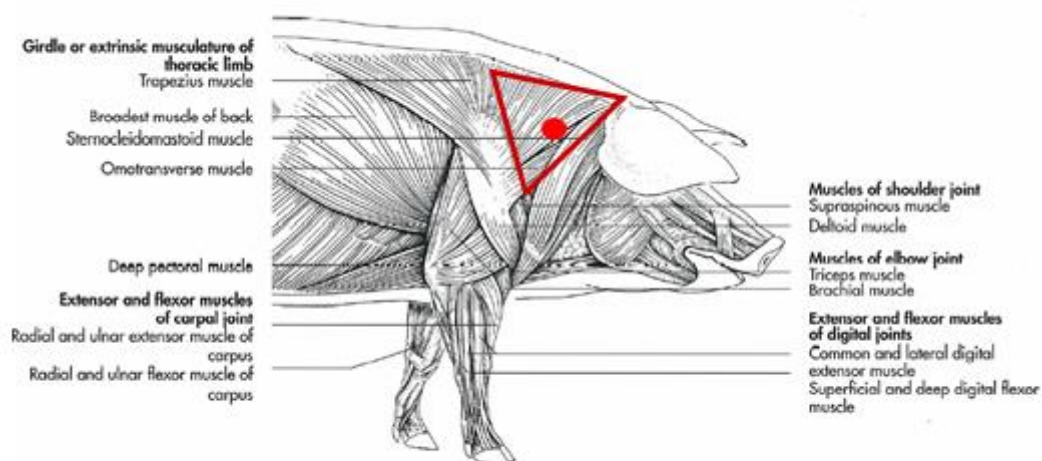

Fig. 3-62. Superficial layers of the extrinsic and intrinsic musculature of the thoracic limb of the pig (schematic).

Afbeelding 2: Anatomie spieren bij het varken.

*Afbeeldingen afkomstig uit Veterinary Anatomy of Domestic Mammals van Horst Erich König.

Tabel 1. Overzicht naaldlengte bij varkens

Naaldlengte	Gewicht dier	Diercategorie
13 mm = 1/2"	< 5 kg	Zogende big
16 mm = 5/8"	5-12 kg	Gespeende big
19 mm = 3/4"	12-30 kg	(Opfok)biggen
25-38 mm = 1" - 1 1/2"	> 30 kg	Vleesvarkens / fokgelten
50mm = 2"	Volwassen	Zeug / beer*

*38mm kan voldoende zijn, mits juiste techniek gebruikt en afhankelijk van de spekdikte in de hals van het dier.

Protocollen en vaccinatieschema

Het gebruikte vaccinatieschema is voor elk bedrijfsspecifiek, stel deze samen met uw bedrijfsdierenarts op. Wij kunnen een geautomatiseerd behandelingschema voor u opstellen, welke gemakkelijk in het gebruik is. Ook bij onverhoopte afwezigheid van een vaste medewerker voor de vaccinaties (bijvoorbeeld bij vakanties of ziekteverlof), is hierbij voor iedereen duidelijk wat aan welke dieren gegeven moet worden. Daarnaast kan [uw dierenarts](#) u helpen bij het opstellen van vaccinatieprotocollen of kunt u gebruik maken van onze standaard protocollen.

